Graven in het groen

Zoeken naar sporen uit een ver verleden **Nr. 15**

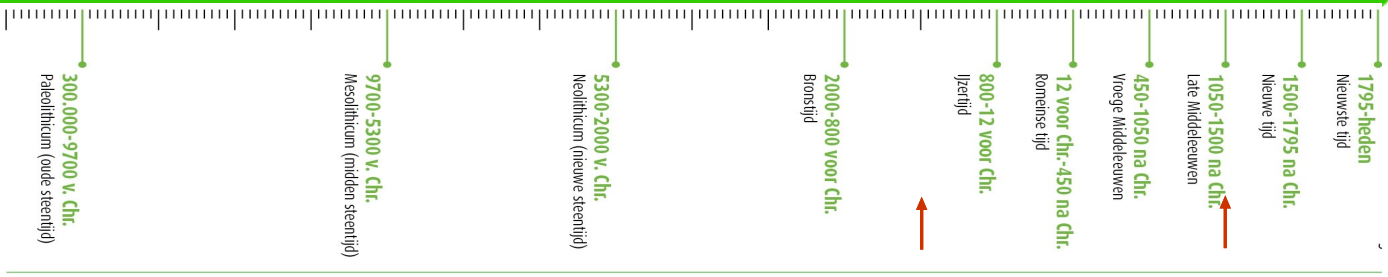

Welkom op de opgraving 'Oudeweg'

Overal om ons heen zijn sporen uit een ver verleden te herkennen. Kijk bijvoorbeeld naar het monumentale gebouw voor aan de weg. Die buitenplaats is een herinnering aan de rijke mensen die meer dan 150 jaar geleden chique buitenhuizen lieten bouwen in dit gebied. Maar veel sporen uit het verleden kunnen we niet direct zien. Deze bevinden zich in de bodem onder onze voeten.

Binnenkort starten hier de werkzaamheden voor de nieuwbouw van negen villa's. Om ervoor te zorgen dat de geschiedenis van deze plek niet verloren gaat, is hier een team van archeologen aan de slag. Door het graven van onderzoeksputten nemen ze letterlijk een kijkje in het verleden.

Boven: Met een kraanmachine wordt laagsgewijs de bodem afgegraven totdat er sporen uit het verleden worden herkend. Op de voorgrond zijn zes paalafdrukken van een spieker uit de ijzertijd zichtbaar.
Onder: De archeologen leggen alle informatie over de sporen digitaal vast.
Links: beschrijvingen van sporen invoeren op een tablet, rechts: sporen tekenen met een digitaal gps-systeem.

Verkleuringen in het zand

Met een kraanmachine is laagje voor laagje de geschiedenis van dit terrein blootgelegd. In de lichte zandige bodem vonden de archeologen donkere verkleuringen. Deze donkere verkleuringen, ook wel sporen genoemd, geven de archeologen een schat aan informatie over de gebeurtenissen op dit terrein.

De meeste sporen zijn de afdrukken van houten palen. De houten palen die waarschijnlijk het fundament van een gebouw vormden, zijn inmiddels al lang vergaan, maar ze hebben donkere verkleuringen in het zand achtergelaten. Deze worden zorgvuldig onderzocht door archeologen. Ze zijn digitaal getekend, gefotografeerd en uitgegraven door archeologen.

Tot nu toe hebben de archeologen de paalafdrukken gevonden van verschillende kleine boerenschuren, door archeologen spiekers genoemd. Deze spiekers blijken wel 2500 jaar oud te zijn!

Archeologie

GEMEENTE
UTRECHTSE HEUVELRUG

Aardewerk en ouderdom

In en rond de sporen zijn kleine stukjes aardewerk (gebakken klei) gevonden. Vroeger gebruikte men aardewerken potten en pannen voor van alles en nog wat, van koken tot bewaren. Af en toe viel zo'n pot kapot, en bleven kleine scherfjes achter in de bodem. Een geluk bij een ongeluk! Want zoals wij direct zien of een auto 50 jaar oud of het nieuwste type van een populair merk is, zo kunnen archeologen aan de hand van de vorm, versiering en materiaalkeuze van aardewerken vaatwerk bepalen uit welke periode dit afkomstig is en waar het is gemaakt.

Op het terrein zijn tot nu toe ongeveer 150 aardewerkscherven gevonden die uit verschillende perioden in de geschiedenis dateren.

Een erf uit de ijzertijd

Allereerst zijn er scherven van aardewerk uit de vroege en midden ijzertijd gevonden, dit is ongeveer 2500 jaar geleden. Deze potten hoorden onder andere bij de spiekers. De combinatie van deze vondsten wijst erop dat op deze plek 2500 jaar geleden een boerdenerf lag waar een boerengezin woonde. In de spiekers waarvan de paalafdrukken zijn gevonden (zie voorop de folder) werd de oogst opgeslagen van de akkers die waarschijnlijk vlak in de buurt lagen.

In een waterput zijn scherven van een middeleeuwse kogelpot gevonden.

Laatmiddeleeuws Oudeweg

Ook zijn er scherven uit de late middeleeuwen gevonden. Dit zijn voornamelijk van kogelpotten. Deze potten, de naam zegt het al, waren kogelrond en werden gebruikt om in te koken. De potten lijken te zijn gemaakt in de vijftiende eeuw. Ze zijn gevonden in een grote ronde kuil die waarschijnlijk als waterput heeft gediend. Waterputten liggen meestal in de buurt van woonhuizen. We kunnen dus veronderstellen dat in de vijftiende eeuw hier een woonhuis heeft gestaan.

De monumentale buitenplaats die voor aan de weg ligt heet 'Oudeweg'. Deze naam gaat volgens de overlevering terug op een boerenhofstad die hier moet hebben gestaan. Een hofstad was een boerderij met een herenkamer waar de rijke eigenaar uit de stad in de zomer kon vertoeven. Van boerenhofstad Oudeweg is weinig bekend. Misschien zijn deze scherven de eerste tastbare bewijzen voor een huis op deze plek rond 1500!

Wat gebeurt er met de archeologische vondsten?

De archeologen zijn nog niet klaar. Alle sporen en vondsten op dit terrein worden zorgvuldig gedocumenteerd en geregistreerd. Als alles is opgegraven, worden de vondsten en gegevens tijdelijk meegenomen naar het kantoor van de archeologen van BAAC. Zij zullen de de vondsten van achter het bureau en in het laboratorium nader analyseren. Volgend jaar worden alle resultaten gepresenteerd in een wetenschappelijke rapportage.

Alle vondsten en gegevens zullen uiteindelijk opgeslagen worden in het archeologisch depot van de provincie Utrecht om deze te bewaren voor toekomstige generaties.

COLOFON

Dit is een uitgave van de gemeente Utrechtse Heuvelrug
Tekst en foto's Annemarie Luksen-IJtsma

Voor meer informatie: www.heuvelrug.nl
of email: archeologie@heuvelrug.nl

Archeologie

GEMEENTE
UTRECHTSE HEUVELRUG